

Vývoj subjektů sociální ekonomie – šance a výzvy pro místní komunity

Zbigniew Wejcman
BORIS (SCWO)

SOCIÁLNÍ EKONOMIE

- Spočívá v efektivní ekonomické činnosti podřízené výraznému sociálnímu cíli.
- Sociální podnikání hledá řešení, která budou trvalá, efektivní a budou poskytovat co nejvíc samostatnosti:
 - osobám, rodinám, skupinám
 - nevládním organizacím (podnikatelsky aktivním)
 - místním komunitám

3 OKRUHY SOCIÁLNÍ EKONOMIE

(Národní program pro rozvoj sociální ekonomie 2012)

Subjekty umožňující sociální a pracovní reintegraci osob sociálně znevýhodněných, čili Zařízení pro pracovní rehabilitaci, Dílny zaměstnaneckých dovedností, Centrum sociální integrace, Klub sociální integrace

Subjekty, které mají povahu obecné prospěšnosti, provozují ekonomickou činnost, zaměstnávají pracovníky, i když se jejich činnost nezakládá na ekonomickém riziku. Jsou to především organizace.

Subjekty, které mají tržní charakter, avšak byly vytvořeny v souvislosti s uskutečňováním sociálního cíle, nebo pro které je společný sociální cíl důvodem existence komerční činnosti (např. sociální družstva)

MÍSTNÍ KONTEXT SOCIÁLNÍ EKONOMIE

- nové výrobky nebo nová kvalita výrobků (inovační charakter přijatých opatření, přihlednutí k etickým a rovnostním zřetelům)
- nové metody organizace a/nebo výroby zboží nebo služeb (zapojení partnerů, např. orgánů místní samosprávy a podnikatelů k vytváření nových pracovních míst, navazování místních partnerství kvůli vývoji sociální ekonomiky)
- zapojení dobrovolníků/ obyvatel, zapojení se do činnosti pro místní komunitu, která přesahuje ekonomický rozměr subjektů sociální ekonomie
- nabídka práce a výrobků je určena nejbližší komunitě

MÍSTNÍ ŠANCE

- zintenzivnění spolupráce s ostatními místními subjekty sociální ekonomie – zastupování vůči orgánům místní samosprávy, společné projekty a činnosti, výměna zdrojů, informací
- iniciování a/nebo aktivní zapojení do budování mezioborových partnerství s účastí orgánu místní samosprávy, podniků, obyvatel (také s přihlédnutím k Místnímu rozvoji vedenému komunitou 2014–2020)
- profesionalizace – účast na školeních, využívání poradenských a finančních nabídek (např. Center pro podporu sociální ekonomie, Regionálních center Evropského sociálního fondu, SPLOTu (podpora nevládních organizací) a místních center pomoci, místních aktivních skupin, místních organizací pro granty aj.)

MÍSTNÍ ŠANCE

- aktivní podpora orgánů místní samosprávy k používání inovačních nástrojů k podpoře občanských aktivit (sociální ustanovení, místní iniciativa, malé dotace, úvěrové fondy a vlastní vklad, společné projekty, spoluvytváření subjektů sociální ekonomie...)
- práce na místních plánech, strategiích, účast a vytváření veřejné politiky na každé úrovni orgánů místní samosprávy
- otevření ve spolupráci s místními partnery, kteří stále častěji působí jako nevládní organizace: podnikání se sociálním zaměřením, centra místní aktivity, aktivní knihovny, místní partnerství, Ústav zdravotní péče

MÍSTNÍ PROGRAMY PODPORY SOCIÁLNÍ EKONOMIE

- Úřady a orgány místní samosprávy a nevládní organizace se mohou podělit o zodpovědnost za vývoj místního sociálního podnikání.
- Příkladem je Program města a obce na podporu sociální ekonomie v okrese Wałbrzyském a ve městě Świdnica (2008) a Program obce Żmigród (2009) v dolnoslezském vojvodství.

PARTNERSTVÍ VE VÝVOJI STRATEGIÍ SOCIÁLNÍ EKONOMIE

Organizace mohou propagovat vhodná právní řešení a zápisy, které podporují sociální podnikání v klíčových dokumentech orgánů místní samosprávy – strategie pro řešení sociálních problémů, strategie vývoje orgánů místní samosprávy, Program spolupráce – nebo v jiných místních programech. Příklad: Partnerství „Nasza 19” vypracovalo strategii pro řešení sociálních problémů v obci Słupno.

PARTNERSTVÍ VE VÝVOJI STRATEGIÍ SOCIÁLNÍ EKONOMIE

- Příklad: Partnerství „Nasza 19” na přelomu roku 2008 a 2009 pracovalo na novelizaci strategie obce, která se týkala řešení sociálních problémů ve venkovské obci Słupno.
- Jako VII. strategický cíl byla stanovena „Podpora subjektů sociální ekonomie a podpora vzniku nových”. V důsledku zavedení strategie bylo v roce 2012 právníckými osobami založeno sociálního družstvo „Centrum místních služeb”

SOCIÁLNÍ REVITALIZACE JE SPOLEČNÁ VÝZVA

- Podpora rozvoje místní komunity – revitalizace, místní aktivace – pomocí vlastních zdrojů je jednou ze základních forem činnosti v rámci sociální ekonomie.
- Místní partnerství jsou subjekty sociální ekonomie, které dlouhodobě ovlivňují vývoj komunity, ve které působí. Mimořádnou roli mají partnerství v marginálních a degradovaných komunitách (příklad obec Bałtów, Sítě partnerských skupin a pomorský model, Mazowiecká síť místních partnerství a Warszawská síť místních partnerství v rámci Centra občanské spolupráce v hlavním městě).

OSTATNÍ FORMY MÍSTNÍ PODPORY SUBJEKTŮ SOCIÁLNÍ EKONOMIE

- Prostorová politika (usnesení/program) umožňuje subjektům sociální ekonomie pronájem prostor na vedení ekonomizačních činností za preferenční sazby
- Orgán místní samosprávy (region, okres, obec) vymezení fond (účelový, rezervní) na interní půjčky, záruky vůči externím institucím
- Orgán místní samosprávy nakupuje u subjektů sociální ekonomie služby/zboží na základě zákona o veřejných zakázkách s použitím v těchto zakázkách sociálních klauzulí (preferenční subjektů sociální ekonomie)

OSTATNÍ FORMY MÍSTNÍ PODPORY SUBJEKTŮ SOCIÁLNÍ EKONOMIE

- Orgán místní samosprávy je aktivním spoluzakladatelem sociálních družstev zakládaných právními subjekty
- Orgán místní samosprávy, který vede nebo se spolupodílí na provozování organizací (Kluby sociální integrace, Centra sociální integrace nebo Dílny zaměstnaneckých dovedností), se podílí na sociální a pracovní rehabilitaci sociálně znevýhodněných osob.
- Orgán místní samosprávy plánuje zadávání vybraných úkolů na několik let zvláště „citlivým“ subjektům sociální ekonomie (např. místní sociální družstvo založené dlouhodobě nezaměstnanými)

NEZBYTNÉ ZMĚNY V PŘÍSTUPU ORGÁNU MÍSTNÍ SAMOSPRÁVY K SOCIÁLNÍ EKONOMII

- více finančních prostředků vynaložených regionální samosprávou a místní samosprávou na vývoj sociální ekonomiky (vzdělávání lídrů, práce s prostředím, podpora, vytváření politiky/strategie/plánů)
- zmenšení byrokracie a překážek, které jsou důležité pro subjekty sociální ekonomiky a o kterých rozhoduje místní samospráva
- zvýšení podílu sociálních podniků na regionální/místní ekonomice, včetně oblasti poskytování služeb (také tržních) a výroby zboží.

MODEL SPOLUPRÁCE (MPSV)

- Vliv na vytváření veřejné politiky vládou - strategie, programy a rozpočty (např. Programy spolupráce, preventivní program)
- Nefinanční spolupráce (např. záštita, poskytnutí, místní iniciativa) a finanční spolupráce (uskutečňování veřejných úkolů prostřednictvím konkurzů, soutěží a jiných)
- Vytvoření podmínek pro vývoj spolupráce (např. místní partnerství, vedení centra pro podporu nevládních organizací, pomoc pro orgány místní samosprávy při vytváření úmluv mezi organizacemi)

VÝZVY VE FINANČNÍ OBLASTI

- Debata o nových rozpočtových perspektivách EU 2014–2020
- Návrh na nový způsob fungování Fondu pro občanské iniciativy po roce 2013
- Změna způsobu vyúčtování dotací – ze „zúčtovatelného“ na „výsledkový“
- Vypracování řešení ohledně veřejných sbírek (např. prohlášení o sbírce místo očekávání na souhlas schvalovacího orgánu)

VÝZVY VE FINANČNÍ OBLASTI

- Přehodnocení o 1 % – jak zvýšit přístup k 1 % pro větší počet organizací, co bude s účty pro soukromé osoby a instituce, které nemají povahu obecně prospěšné společnosti?
- Probouzení individuální dobročinnosti – nové, jiné daňové úlevy?
- Zjednodušení postupů pro získání a vyúčtování přijatých finančních prostředků – a zároveň zajištění jejich bezpečného a transparentního způsobu vynaložení

PROJEKTY NA ZMĚNY V ZÁKONĚ

- Zjednodušení účetnictví pro nemajetné organizace (tým u prezidenta Polské republiky)
- Změna zákona o sdruženích (projekt Národní federace nevládních organizací)
- Napsání nového zákona ohledně veřejných sbírek (parlamentní a vládní projekt)
- Návrh zákona o sociálním podnikání

Zbigniew Wejcman, BORIS

zbyszekw@boris.org.pl

Ośrodek Wsparcia Ekonomii
Społecznej /Centrum podpory sociální
ekonomie/

owes.waw.pl

Stołeczne Centrum Współpracy
Obywatelskiej, Warszawa /Centrum
občanské spolupráce v hlavním městě/

centrumwspolpracy.org.pl